

Vz,

Het kan verkeren. Ook op de financiële markt. Was er eind 2007 sprake van een ongekend hoge economische groei, momenteel viert de onzekerheid hoogtij. Gisteren sloot de beurs op het laagste niveau van dit jaar. Door een combinatie van factoren, zo heet het. De invloed van de krediet- en hypotheek crisis in Amerika is nog steeds merkbaar. De hoge olieprijs dempt de verwachting ten aanzien van de economische groei en de inflatie stijgt snel. Als ik het zo achter elkaar zet, toch een rijtje waar je niet vrolijk van wordt. Het is dan ook terecht dat de minister in de voorjaarsnota constateert dat er sprake is van een onzekere economische situatie.

Wat betreft de kredietcrisis lijkt de weg omhoog nog niet gevonden. Na de banken zijn nu ook de hedgefunds aan de beurt. De vraag is of het hier blij blijft. Om dit in te kunnen schatten is openheid van financiële instellingen van cruciaal belang. Het maakt het mogelijk risico's in te schatten en daarop te anticiperen. Deelt de minister de analyse dat transparantie van het grootste belang is? En zo ja, hoe bevordert hij dit nog meer? Graag een reactie.

Over de olieprijs is ook het nodige te doen. Deze blijft doorstijgen. Hiervan is met meer zekerheid te zeggen dat dit niet snel zal veranderen. De oorzaak van de hoge prijzen zijn namelijk van dieperliggende, structurele aard: grote vraag op de wereldmarkt tegen het licht van dreigende schaarste. Die schaarste wordt snel werkelijkheid en daarom geloof ik dat we, helaas maar waar, aan de hoge olieprijs moeten gaan wennen. De minister heeft dit zelf gisteren ook aangegeven. Het verlagen van belastingen op brandstof is daarom in dit verband slechts een incidentele oplossing en daarom niet effectief. Naar mijn overtuiging moeten we het proces van omschakeling naar andere energievormen juist gaan bevorderen. Minister van der Hoeven heeft dit eerder, in antwoord op een vraag van mij, ook voluit erkend. De energietransitie zal steviger dan tot nu toe zijn beslag moeten krijgen. Daarom wil ik van de Minister van Financiën ook de toezegging dat dit kabinet innovatie nog steviger zal ondersteunen, ook in financiële zin, dan tot nu toe al het geval was. Is hij hiertoe bereid?

De hoge olieprijs en de stijgende voedselprijzen zorgen ook voor een toenemende inflatie. Een zorgelijke ontwikkeling. Helemaal als de economische groei stagneert en misschien krimpt. Het risico van stagnatie en zelfs stagflatie wordt dan reëel. De grote vraag is nu wat er gedaan moet worden om deze ontwikkeling om te buigen. Een van de opties is om de BTW verhoging vooralsnog niet door te laten gaan. Mijn

fractie hecht aan een gedegen onderbouwing van de keuzes die we hebben en de keuzes¹ die we nog kunnen maken. Kan de minister hier helderheid in verschaffen?

Vz,

De neiging is aanwezig om nu alleen maar in mineur te vervallen. Maar als ik naar de Voorjaarsnota kijk, constateer ik ook dat het op onderdelen heel goed gaat. Ik noem bijvoorbeeld de werkgelegenheid. Vanmiddag heeft het debat over de Commissie Bakker plaatsgevonden. Deze commissie stelt dat werkloosheid over enkele jaren niet meer het probleem is, maar de krapte op de arbeidsmarkt. Aan die gedachte moeten we wennen. We moeten ons voorbereiden op deze situatie en gerichte maatregelen nemen, om iedereen ook een kans te geven op de arbeidsmarkt. Het kabinet gaat hier mee aan de slag. Het verminderen van de krapte op de arbeidsmarkt is ook van belang voor een verantwoorde loonontwikkeling.

Een ander positief punt betreft de ontwikkeling van het EMU-saldo. Het EMU-overschot stijgt verder naar 0,9% in 2008 en de staatsschuld neemt af. Sterker nog: die lijkt met een raket omlaag te gaan. In 2009 verwacht het CPB (bron: CEP) dat het EMU-saldo naar 1,8% gaat. En de EMU-schuld als percentage van het BBP schiet maar liefst onder de 40%. Er is deze kabinetsperiode dus sprake van positieve EMU-saldi en een versnelde daling van de staatsschuld. Een unieke prestatie. In decennia niet vertoond.²

Vz, ik kom tot een aantal concrete punten waar mijn fractie de aandacht op wil richten en waarvoor wij ook geld willen vrijspelen.

In het afgelopen half jaar zijn verschillende discussies gevoerd over problemen in onze maatschappij. Ik noem expliciet de discussie over de vrouwen die werkzaam zijn in de prostitutie en hier uit willen stappen. In de beleidsbrief van Justitie wordt hier veel aandacht aan besteed en mijn collega Van der Staaij heeft hier in 2002 al een motie over ingediend, die Kamerbreed is aangenomen. Echter, concrete middelen hebben hier nooit tegenover gestaan. Vandaag willen wij regelen dat de belemmeringen voor ex-prostitutiees om uit te stappen worden weggenomen. Vandaar mijn amendement op stuk nr. 31 474 VI nr 6. De middelen³ zijn bedoeld voor opvang, huisvesting, psychosociale begeleiding en re-integratie.

---

¹ Interruptie: Maar wat vindt de ChristenUnie, moet BTW verhoging wel/niet doorgaan? Reactie: voor wij die keuze maken, willen wij een overzicht van alle mogelijkheden die we hebben om de inflatie te beteugelen en een uitgebreide analyse van de gevolgen van een evt. BTW verhoging. Wel constateer ik met u dat in deze tijd van lagere economische groei en stijgende inflatie (en de verwachting dat dit doorzet) er heel goed bij stil gestaan en kritisch naar gekeken moet worden. Of je in deze tijd maatregelen wil nemen die de inflatie bevorderen. Dus wat is mijn positie? Dat ik het aan de orde stel en dat ik een uitgebreide overweging van de minister verwacht.

² Interruptie: maar dit komt door de hoge gasbaten en Zalm heeft de basis gelegd. Reactie: kan wel wezen, maar de hoge olieprijs dempt de economische groei ook en daarmee het EMU-saldo. Dus dan blijft het nog steeds een prima prestatie. nog beter zelfs want uit de voorjaarsnota blijkt dat er geen extra baten zijn. Pag 12 van de voorjaarsnota

³ € 15 miljoen, dekking 31474 IXB nr 7

Een tweede belangrijk maatschappelijk probleem is het fenomeen tienermoeders en –vaders. Er is mijn fractie veel aan gelegen om een impuls te geven aan preventie en hulpverlening rondom ongewenste zwangerschap bij tieners. Om zo te komen tot een laagdrempelig hulpaanbod op maat. Wat ons betreft kan dit ook in samenspraak gaan met de Minister voor Jeugd en Gezin. Er liggen projectvoorstellen die dit jaar in gang gezet kunnen worden. Om de middelen⁴ daarvoor vrij te maken heeft mijn fractie een amendement ingediend op stuk nr. 31 474 XVI nr 6.

Het afgelopen half jaar heeft onze fractie veelvuldig aandacht gevraagd voor de verbeteringen van het OV. De ChristenUnie ziet namelijk veel groeikansen voor het OV. Inmiddels heb ik van bestuurders uit diverse regio's van ons land begrepen dat veel interessante projecten in het kader van de op handen zijnde Mobiliteitsaanpak worden aangemeld. Het zal een hele puzzel worden om alle projecten te kunnen honoreren. Wij vinden het belangrijk dat kansrijke projecten snel worden gerealiseerd.

Daarom wil de ChristenUnie als extra stimulans voor deze ontwikkeling een bedrag van € 10 mio hiervoor beschikbaar stellen. Zie mijn amendement op stuk nr. 31 474 XII nr 7, waarbij de middelen⁵ onderdeel zullen gaan vormen van de eerder genoemde Mobiliteitsaanpak.⁶

Dan iets van geheel andere aard. In het hoge noorden, Friesland om precies te zijn, is een forse discussie over het uitdiepen van de vaarweg De Boontjes. Deze vaarweg moet snel uitgediept worden als gevolg van een alsmaar groeiende zanddrempel. Maar binnen de huidige begroting zijn geen middelen voor deze rijksvaarweg gereserveerd. Hiertoe heeft mijn fractie een amendement ingediend onder nummer 31474 nr 6, om deze uitdieping⁷ nog dit jaar voor elkaar te krijgen.

Een paar weken geleden is bij het WGO over de jaarverslagen een discussie gevoerd over de ombouw van de keersluis bij Zwartsluis naar een schutsluis. De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft in deze discussie aangegeven dat de mkba van de door de regio en mijn fractie gewenste variant negatief is. In dat debat is door het CDA naar voren gebracht dat het realiseren van de door de regio gewenste schutsluis veel beter aansluit bij de ontwikkelingen ter plaatse. Als ChristenUnie hebben we daar eerder ook al voor gepleit. Juist vanwege de groeikansen voor de binnenvaart in die regio. Maar ik zie ook de budgettaire problemen om de sluis te realiseren. Vandaar dat ik samen met het CDA een amendement heb ingediend op stuknummer 31 474 XII, nr 8, om de realisatie van de schutsluis alsnog mogelijk te maken⁸.

---

⁴ € 10 miljoen, dekking op 31 474 IXB, nr 11.

⁵ Dekking op 31 474 IXB nr 9, € 10 miljoen

⁶ Interruptie: dient dit ook voor de dekking van 16 mln. voor mw. Huizinga. Reactie: nee daar heeft het niets mee te maken. Het gaat hier om concrete projecten. Maar u weet net zo goed als ik, dat het niet verstandig nu concrete projecten te noemen. Want dan staan de gemeenten/regio's morgen al op de stoep. En ik ben niet degene die kan bepalen welke projecten kansrijk zijn en gerealiseerd kunnen worden dit jaar. Maar ik weet zeker dat ze er zijn.

⁷ € 5 miljoen, dekking op 31 474 IXB nr. 8

⁸ € 10 miljoen, dekking op 31 474 IXB nr. 10

Vz, ik rond af.

We spreken hier nu veel in macro-economische termen. Maar feit is dat mensen de economische situatie direct in de portemonnee voelen. De inflatie en stijgende olieprijs tast de koopkracht van huishoudens aan. Wij verwachten dat bij de begrotingsvoorbereiding hier aandacht voor is. Maar voor dit jaar is het goed als er ook een vorm van compensatie plaatsvindt. Daarom ondersteun ik het amendement van mijn collega's Tang en Spekman om het armoedebeleid extra financiële armslag te bieden.

Dit geldt ook voor het amendement van het CDA om te investeren in monumenten. In het verleden heeft mijn fractie al meer dan 100 miljoen voor dit onderwerp vrijgespeeld. Het is goed dat hier nog een keer een eenmalige bijdrage bij komt. Vandaar dat wij dit amendement ondersteunen.